

SUNDHEDSSTYRELSEN

Indenrigs- og Sundhedsministeriet
Slotsholmen 12
1057 København K
Att: Lars Petersen og Tammie Carlslund Hansen

Sundhedsstyrelsens bidrag til besvarelse af:

REU alm. del – spm. 841

Spørgsmålet lyder. ”Er der sket en udvikling misbrug, opioid-forgiftning, dødsfald blandt unge? Findes der internationale data om forbruget, f.eks. fra Det Europæiske overvågningscenter for narkotika (EMCDDA)? Hvor mange unge er afhængige af opioider og i kontakt med behandlingssystemet? Hvorfor bliver de unge afhængige? Hvad er sundhedsmyndighedernes rolle i behandling, forebyggelse, rådgivning og information? Har Sundhedsstyrelsen et bud på forebyggelse af misbrug af opioider blandt unge?”

Dato 16.4.2024

Sagsnr. 03-0901-687

Reference FOBU/KAGR

Sundhedsstyrelsen er ved mail af 10-04-2024 fra Indenrigs- og Sundhedsministeriet blevet anmodet om at bidrage til besvarelse af ovenstående spørgsmål.

1. Udviklingen af misbrug af opioider blandt unge

Sundhedsstyrelsen holder løbende øje med narkotikasituationen i Danmark. Overvågningen sker i tæt samarbejde med mange andre aktører herunder blandt andet politi, Toldstyrelsen, retsmedicinske institutter og andre nationale myndigheder såsom Sundhedsdatastyrelsen. Samarbejde om overvågningen sker også på europæisk plan og i regi af det europæiske narkotikaovervågningscenter, EMCDDA. Der er i overvågningen naturligt fokus på at følge nye tendenser, nye stoffer og misbrugs-mønstre.

Anvendelse af illegale stoffer herunder opioider sker ulovligt og det vides derfor ikke, hvor mange unge der præcist er afhængige af opioider i Danmark. Sundhedsstyrelsen foretog i 2019 et skøn over antal stofbrugere med et højrisikoforbrug af opioider, men skønnet er ikke aldersgraderet, men omfatter i stedet alle personer uanset alder, der har et ”*vedvarende forbrug af stoffer (i dette tilfælde opioider), som har medført fysisk, psykisk og/eller sociale skader*”. Antallet højrisikobrugere af opioider skønnes aktuelt at være omkring 20.400 personer i 2016.

Til at beskrive opioidsituationen i Danmark i nærværende bidrag, fremgår de seneste tilgængelige data fra blandt andet behandlingsregisteret over stofbrugere indskrevet i behandling (SIB), nyeste tilgængelige data over hospitalsophold (forgiftninger) fra landspatientregisteret, samt udviklingen af seneste tilgængelige data om narkotika-relaterede dødsfald og med fokus på opioiddødsfald blandt de unge. I forbindelse med foreliggende bidrag, har Sundhedsstyrelsen været i kontakt med Sundhedsdatastyrelsen og Giftlinjen, der har bidraget med talmateriale. Hertil beskrives kort resultater fra den kortlægning som Sundhedsstyrelsen i foråret 2023 bad samrådet for skole, sociale myndigheder og politi (SSP-samrådet) om at foretage, som havde til

Sundhedsstyrelsen
Islands Brygge 67
2300 København S
Danmark

T +45 72 22 74 00

E sst@sst.dk

www.sst.dk

formål at give et pejlemærke af opioid-situationen blandt de unge i de danske kommuner.

Det er væsentligt at være opmærksom på, at der er forsinkelser i disse data, hvilke betyder, at der evt. kan ske nye bevægelser på stofområdet, som først kan ses ved næste opgørelsesperiode. Disse datakilder (registerdata, spørgeskemadata, indberetninger fra andre myndigheder m.fl.) kan dog give en indikation af den nuværende status vedr. udviklingen af misbrug af opioider blandt unge.

Sundhedsstyrelsen er generelt bekymret for børn og unges brug af illegale stoffer herunder opioider. Det er Sundhedsstyrelsens vurdering, at der ikke ses en markant stigning i opioider blandt unge, når man ser på de tilgængelige data på nationalt niveau jf. situationen i USA. Der ses dog lokale ophobninger af børn og unge, som misbruger opioider og ofte som en del af et blandingsmisbrug. Herudover er Sundhedsstyrelsen bekymret for en øget tilgængelighed af illegale opioider (blandt andet fra kiosker og sociale medier), som hurtigt kan ændre den nuværende situation.

Register over Stofbrugere Indskrevet i behandling (SIB)

I stofmisbrugsregisteret (Stofbrugere indskrevet i behandling/SIB) fremgår antallet af stofbrugere i behandling på landsplan. Ved indskrivning registreres, hvilket stof der er hovedproblem for misbruget hos den enkelte.

Samlet set var 20.781 personer indskrevet i stofbehandling i 2022. Det er nogenlunde samme antal som i 2021, hvor 20.920 personer var indskrevet i stofmisbrugsbehandling. I løbet af 2022 blev der på landsplan indskrevet tilsammen 8.241 personer i stofbehandling. I dette tal indgår både personer, der er indskrevet i behandling for første gang samt personer, som indskrives i behandling på ny. Andelen af nyindskrevne personer i behandling, som angiver opioider som hovedstof, har været nogenlunde stabilt omkring 14 pct. de seneste 3 år.

Antallet og andelen af stofbrugere blandt de unge på 25 år og derunder, der angiver ”andre opioider”, så som de afhængighedsskabende smertestillende tramadol og oxycodon som hovedproblem for deres misbrug fra 2012 til 2022, fremgår af tabel 1 nedenunder.

Tabel 1. 16-20-årige og 21-25-årige indskrevet i stofmisbrugsbehandling i året med ”andre opioider” angivet som hovedstof, 2012-2022

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
16-20 år	4	5	2	13	11	16	11	9	5	21	20
21-25 år	16	18	20	31	47	58	71	55	51	58	66
Total	20	23	22	44	58	74	82	64	56	79	86

Kilde: Stofmisbrugere i behandling (SIB) pr. juni 2023, CPR-registeret (pr. oktober 2023), Sundhedsdatastyrelsen.

Note: Nyindskrevne personer, dækker over personer, der blev indskrevet i stofbehandling i opgørelsesåret. Dvs. fx mellem 1. januar og 31. december 2021. Værdier under 5 skal i videreførelse af opgørelserne angives med >5. Andele der beregnes på baggrund af værdier mindre end 5 skal også angives med >5.

Der er indskrevet 86 personer i stofbehandling med ”andre opioider” i 2022 i aldersgruppen 16-25 år. Det er lidt flere end i 2021, hvor antallet var 79 personer. De seneste tal fra stofmisbrugsbehandlingen i foreliggende opgørelse er fra 2022, og det helt aktuelle billede fra 2023 og frem til i dag er dermed endnu ikke opgjort. Opgørelse med tal fra stofmisbrugsbehandling fra 2023 forventes at foreligge i juni 2024.

Henvendelser til Giftlinjen vedr. opioider

Giftlinjen er en del af Sundhedsvæsnet og er en landsdækkende telefonrådgivning, hvor alle kan få direkte råd og hjælp i tilfælde af forgiftning. Sygeplejersker, der er særligt uddannede inden for forgiftning, modtager opkald døgnet rundt, og læger fra Farmakologisk, Arbejdsmedicinsk og Anæstesiologisk Afdeling er tilknyttet.

Giftlinjen rådgiver også læger, sygeplejersker og andet sundhedsfagligt personale om behandling af forgiftninger, og der er oprettet et særligt telefonnummer til sundhedsfagligt personale. Alle opkald til Giftlinjen registreres, og der bedes om cpr-oplysninger og oplysninger om det antagende stof, henvendelserne drejer sig om. Data i nedenstående er trukket ud fra registreringer, og omhandler de henvendelser der vedrører opioider.

Tabel 2 viser, at der har været et mindre fald i antal henvendelser med tramadol i 2023 i forhold til 2022. Der ses samtidig en stigning i henvendelser med tramadol, når det handler om de unge under 18 år fra 2019 til 2021, hvorefter der ses et fald i både 2022 og 2023.

Herudover ses der en stigning i antallet af henvendelser med oxycodon fra 2019 til 2021, hvorefter antallet af henvendelser er nogenlunde stabilt. I 2023 var der 231 henvendelser vedr. oxycodon. Tal fra Giftlinjen viser, at der er relativ få henvendelser vedrører oxycodon for unge under 18 år (12 henvendelser i 2021, 19 henvendelser i 2022, og 9 henvendelser i 2023).

Tabel 2. Antal henvendelser til Giftlinjen. Det totale antal henvendelser, det samlede antal henvendelser vedrørende tramadol og oxycodon, samt antal henvendelser vedrørende tramadol og oxycodon hos unge <18 år.

	2019	2020	2021	2022	2023
I alt					
Antal totale henvendelser til Giftlinjen	33.445	37.014	38.098	37.503	40.720
Antallet af alle henvendelser med tramadol *	333	364	449	528	451
Antallet af alle henvendelser med oxycodon *	172	190	237	238	231
Unge <18 år					
Antal henvendelser vedrørende tramadol hos unge**	22	32	85	67	64
Antal henvendelser vedrørende oxycodon hos unge**	8	13	12	19	9

Note; Her kan tallene omfatte flere henvendelser på den samme case (f.eks. ringer ambulanceredder først og derefter hospitalslægen). Her er nogle af de cases med flere opkald for samme hændelse, kun talt med én gang.

Der skal yderligere gøres opmærksom på, at antallet af de totale henvendelser til Giftlinjen fra 2019 til 2023 er steget hvert år, bortset fra et lille fald fra 2021 til 2022. Tallene fra Giftlinjen giver en indikation på den aktuelle situation i misbruget af de smertestillende opioider herunder tramadol og oxycodon blandt de unge under 18 år.

Sygehusophold og forgiftninger fra Landspatientregisteret

Sygehusophold med rusmiddelforgiftninger som aktions- eller bidiagnose registreres i Landspatientregisteret (LPR). Seneste tal over forgiftninger fra Landspatientregisteret i foreliggende besvarelse er for året 2023 trukket i april 2024.

I 2023 blev der registreret 2.613 sygehusophold som følge af forgiftninger med illegale stoffer. Ud af disse 2.613, skyldtes 1.344 forgiftninger med opioider. I tabel 3 nedenunder er vist udviklingen af forgiftninger med opioider blandt børn og unge under 25 år i forskellige aldersgrupper.

Tabel 3. Antal sygehusophold som følge af stofrelateret forgiftning med opioider fordelt på alder, 2018-2023

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
>16 år	28	26	17	26	20	12
16-20 år	47	33	49	86	110	141
21-25 år	67	80	67	85	100	86

Kilde: Landspatientregisteret pr. april 2024, Sundhedsdatastyrelsen.

Note: Opgørelser baseret på Landspatientregisteret (LPR) er under fortsat udvikling og validering grundet overgang til nyt Landspatientregister (LPR3), hvilket betyder, at de løbende vil blive korrigeret og opdateret, også bagud i tid. Alder er opgjort som alder på behandlingstidspunktet.

Der ses en stigning i antal forgiftninger med opioider blandt de 16-20 årige fra 110 forgiftninger i 2022 til 141 forgiftninger i 2023. Derimod ses et fald i forgiftninger blandt de unge under 16 år fra 20 til 12 forgiftninger i samme periode. Der ses ligeledes et fald i forgiftningerne med opioider blandt de 21 til 25-årige fra 100 forgiftninger i 2022 til 86 forgiftninger i 2023.

Dødsfald med opioider

Rigspolitiet modtager årligt opgørelse over antal narkotikarelaterede dødsfald fra de retsmedicinske institutter. Opgørelsen omfatter dødsfald, hvor der er sket indberetning til politiet med henblik på afholdelse af obduktion og retskemiske undersøgelser. Det drejer sig om narkotikarelaterede dødsfald, som er forårsaget af såvel forgiftning som af anden ulykke.

Udviklingen i antal dødsfald pga. formodet dødsårsag, som følge af opioider over de seneste fem år, indikerer ikke en markant stigning, som tabel 4 herunder illustrerer.

Tabel 4. Antal dødsfald pga. formodet forgiftning med opioider 2018-2022.

	2018	2019	2020	2021	2022
Opioider	126	131	134	117	124

Kilde: CPR-registeret, og Rigspolitiets opgørelse af narkotikarelaterede dødsfald

Note: Narkotikarelaterede dødsfald er defineret ifølge EMCDDA Drug-Related Deaths (DRD) Standard Protocol, version 3.2, 2010

Det er væsentligt at fremhæve, at der observeres et udbredt blandingsbrug blandt dem, der dør. Mellem fire og fem stoffer påvises i gennemsnit i samtlige forgiftningsdødsfald, og både stoffer i dødelig dosis og andre stoffer/alkohol påvises i blodet hos de afdøde.

Gennemsnitsalderen ved dødsfald er steget gennem mange år. I 2022 var gennemsnitsalderen ved død 44 år (43 for kvinder). Der formodes at være meget få dødsfald

med opioidder hos unge under 25 år. Tabel 4 viser opioiddødsfald blandt alle aldersgrupper i de 7 største byer i Danmark.

Tabel 5. Dødsfald pga. forgiftning opdelt på stoftype angivet som dødsårsag, år og udvalgte kommuner, 2018-2022

	2018	2019	2020	2021	2022
Esbjerg					
Andre stoffer		<5	<5	<5	<5
Opioider	9	6	6	<5	7
Kolding					
Andre stoffer	<5	<5	<5	<5	<5
Opioider	<5	<5	<5	<5	<5
København					
Andre stoffer	5	7	8	8	10
Opioider	19	26	20	19	22
Odense					
Andre stoffer	<5	<5	<5	<5	<5
Opioider	7	13	5	10	6
Vejle					
Andre stoffer	<5	<5	<5	<5	<5
Opioider	5	<5	<5	<5	<5
Aalborg					
Andre stoffer	5	<5	5	<5	6
Opioider	6	<5	<5	6	<5
Aarhus					
Andre stoffer	<5	<5	<5	<5	<5
Opioider	<5	<5	5	6	5

Kilde: CPR-registeret, og Rigspolitiets opgørelse af narkotikarelaterede dødsfald

Note: Narkotikarelaterede dødsfald er defineret ifølge EMCDDA Drug-Related Deaths (DRD) Standard Protocol, version 3.2, 2010. Værdier under 5 er diskretioneret og angivet med <5. Bemærk at tallene i Figur 4.4 i Narkotikasituationen er for alle narkotikarelaterede dødsfald dvs. ikke kun forgiftninger men også f.eks. ulykker, selvmord og mord. I denne opgørelse hvor der ønskes en fordeling på stof angivet som dødsårsag indgår kun tilfælde hvor dødsårsagen er angivet som forgiftning, og der er ikke medtaget dødsfald hvor dødsårsagen fx var ulykker, selvmord og mord.

Tabel 5 viser blandt andet, at der er henholdsvis 5, > 5 og 7 opioidrelaterede dødsfald i Aarhus, Vejle og Esbjerg i 2022. Der er i denne opgørelse flere steder tale om et lavt antal dødsfald. Det er ikke muligt at opgøre antallet af unge under 25 år, da antallet er få og tallene vil blive diskretioneret og angivet med >5.

Det er Sundhedsstyrelsen vurdering, at disse tal skal fortolkes med forsigtighed og der er en væsentlig usikkerhed forbundet med fortolkning af udviklingen over tid, da det er små tal. De seneste opgørelser over narkotikarelaterede dødsfald er fra 2022, og det helt aktuelle billede fra 2023 og frem til i dag er dermed endnu ikke er opgjort. Opgørelse med tal fra 2023 forventes at foreligge i juni 2024.

SSP-kortlægningen i kommunerne fra foråret 2023

Sundhedsstyrelsen bad i foråret 2023 SSP-samrådet for skole, sociale myndigheder og politi (SSP-samrådet) om at foretage en kommunal kortlægning af omfanget af misbrug af opioider blandt børn og unge. Formålet med kortlægningen var at få en fornemmelse af den aktuelle situation i kommunerne med henblik på at supplere de øvrige overvågningsdata Sundhedsstyrelsen benytter sig af i overvågningen af narkotikasituationen i Danmark.

Data er indsamlet i marts-april 2023 og ca. 2/3 af landets kommuner har svaret i undersøgelsen. 15 af de 63 kommuner, der har svaret, rapporterer om en stigning i misbrug af opioider blandt børn og unge. Ud fra kortlægningens resultat, er der dog stadig tale om få unge. Der ses dog lokale bobler med ophobning af unge, som bruger opioider og ofte som del af et blandingsmisbrug.

Der er bekymring om en øget tilgængelighed af illegale opioider, som bl.a. distribueres via kiosker og sociale medier. På grund af mulig manglende opmærksomhed på problematikken i kommunerne og derfor usikkerhed omkring omfanget i kommunerne, henstiller Sundhedsstyrelsen til at situationen følges tæt.

Nye data om misbrug af opioider blandt de 15-16-årige på vej

Den europæiske survey *European School Project on Alcohol and Drugs* (ESPAD) gennemføres blandt de 15-16-årige i 9. klasse, og Statens Institut for Folkesundhed er i gang med dataindsamlingen for 2024.

Sundhedsstyrelsen har i samarbejde med Statens Institut for Folkesundhed, indføjet som noget nyt spørgsmål om misbrug af opioider og benzodiazepiner såsom tramadol, oxycodon og xanax i den kommende danske del af ESPAD.

Der kan forventes danske resultater fra ESPAD i efteråret 2024, og som kan indikere et misbrug af blandt andet opioider og benzodiazepiner blandt de helt unge.

2. Opioidesituationen udenfor Danmark

Det europæiske narkotikaovervågningscenter, EMCDDA, udkommer hvert år med deres årsrapport over narkotikasituationen i Europa – *Europæisk narkotikarapport, tendenser og udvikling*. Den seneste rapport udkom i juni 2023. Rapporten baserer sig på data og informationer fra EU's medlemslande samt Norge og Tyrkiet, og indeholder blandt andet beskrivelser af udbredelsen af de forskellige illegale stoffer, behandlingsefterspørgsler og konsekvenser ved misbruget, såsom dødsfald. Herudover er fokus også på nye psykoaktive stoffer og nye misbrugstendenser.

Ifølge EMCDDAs seneste årsrapport fra juni 2023 beskrives opioider – og heroin i særdeleshed – at være en væsentlig faktor til sundhedsmæssige skader, der forbindes til misbrug af illegale stoffer i EU's medlemslande. Aktuelt er blandt andet opioiderne påvist i 74 % af overdosisdødsfaldene, og ca. 1 million voksne i EU's medlemslande er skønnet at være højrisikobrugere af opioider. Hertil beskrives opioidmarkedet at blive stadig mere komplekst, hvor at forskelligt medicin og også syntetiske opioider fører til en øget risiko for sundhedsmæssige konsekvenser og skader for brugerne. Næste årsrapport fra EMCDDA udgives i juni 2024.

3. Hvorfor bliver de unge afhængige

Belastende opvækstvilkår og livsbegivenheder samt svær psykosocial mistrivsel og mangelfuld behandling af psykisk lidelse kan lede til forbrug af alkohol og stoffer som en form for selvmedicinering. Dette kan udvikle sig til afhængighed og misbrug.

For mange unge starter et rusmiddelmisbrug i form af indtag af alkohol (høj tilgængelighed), senere tilkommer hash og andre stoffer (lav tilgængelighed). Øget tilgængelighed af stoffer såsom opioider kan lede til et øget forbrug.

Opioider hører til blandt de sløvende stoffer ved at bedøve centralnervesystemet og bruges derfor ved behandling af stærke smerter. Effekten er derfor ikke en opstemmende rus som ved fx kokain og amfetamin, men effekten kan udover døsigthed manifestere sig i form af afslappethed og en følelse af velbehag, der kan minde om eufori. Desuden er opioider afhængighedsskabende stoffer, som kan give abstinenssymptomer ved ophør i indtag. Det kan derfor være svært at ophøre et misbrug uden behandling.

4. Sundhedsmyndighedernes rolle i behandling, forebyggelse, rådgivning og information

Stofbrug er et sammensat problem og derfor skal den stofbehandler-, overvågende og forebyggende indsats iværksættes på tværs af fag- og sektorgrænser. Opgaven løses i samarbejde mellem de lokale og regionale myndigheder, de statslige myndigheder på sundheds-, social- og justitsområdet samt de statslige toldmyndigheder

Stofmisbrugsbehandlingen

Stofmisbrugsbehandlingen hviler både på en lægefaglig og en socialfaglig indsats. Det kræver samarbejde på tværs af fag og på tværs af sektorer. I forhold til den lægelige behandling er de statslige opgaver forankret hos Sundhedsstyrelsen. Sundhedsstyrelsen er bl.a. ansvarlig for fastsættelsen af faglige retningslinjer for den lægelige behandling, som kommunerne er ansvarlige for. Styrelsen er også ansvarlig for at overvåge behandlingsindsatsen og for opfølgning i forhold til kommunerne. Når det gælder den sociale stofmisbrugsbehandling og den sociale indsats i øvrigt, er de statslige opgaver forankret i Social- og Boligstyrelsen.

Stofforebyggelsesindsatser herunder overvågning, rådgivning og information

Sundheds- og Indenrigsministeriet koordinerer og er ansvarlige for den statslige indsats på stofforebyggelsesområdet. Den statslige stofforebyggelsesindsats er forankret i Sundhedsstyrelsen. Det er kommunerne, der er ansvarlige for den primære stofforebyggende indsats. Kommunen er tæt på borgerne i det daglige, og lokalt er der mulighed for at tilrettelægge både universel, selektiv og indikeret forebyggelse i skoler og på ungdomsuddannelser, og gennem kommunale fritidstilbud i samarbejde med foreninger, restauranter, barer og diskoteker samt i særlige udsatte boligmiljøer og arenaer. Kommunerne bistås af de centrale myndigheder.

Narkotikaovervågning i Danmark

Sundhedsstyrelsen samlede narkotikaovervågning i Danmark består i at udgive løbende tal og statistik om udviklingen i forekomsten af stoffer, udvikling af personer med stofbrug, stofmisbrugsbehandling, sundhedsrelaterede konsekvenser og stofmarkedet, foruden at afrapportere til internationale organer om narkotikasituationen i Danmark. En væsentlig opgave for Sundhedsstyrelsen er desuden, at overvåge stofmarkedet for nye psykoaktive stoffer, og nye tendenser på stofscenen.

Sundhedsstyrelsens kerneopgaver er i den forbindelse er overvågning og sikring af, at nye tendenser og problemer identificeres og formidles, rådgivning til fagprofessionelle og udarbejdelse af anbefalinger til den lokale stofforebyggende indsats samt understøttelse af informations- og kommunikationsindsatser.

5. Sundhedsstyrelsens bud på forebyggelse af misbrug af opioider blandt unge

Forebyggelse af brug af opioider skal ses i sammenhæng med den generelle forebyggende indsats i forhold til stofbrug. På baggrund af stoffernes udbredelse i befolkningen er det unge, der er den primære målgruppe for den stofforebyggende indsats. Den sekundære målgruppe er forældre samt professionelle og andre voksne, der arbejder med unge. Unges brug af stoffer skyldes ofte et sammenfald af sociale, kulturelle og psykologiske faktorer. Der er derfor behov for en lokal, helhedsorienteret og systematisk forebyggelsesindsats på tværs af kommunale forvaltningsområder og sektorer, grundskole- og ungdomsuddannelsesområder, festmiljøer og udsatte boligmiljøer. Indsatsen består dels af vidensformidling og påvirkning af de unges normer og adfærd samt understøttelse af en lettilgængelighed til hjælp. Herudover bør der også sættes ind ift. tilgængeligheden af stoffer herunder opioider, da en høj tilgængelighed øger risikoen for brug.

Kommunerne har ansvaret for den primære forebyggelse af stofbrug, herunder brug af opioider. Sundhedsstyrelsen understøtter kommunerne i indsatsen, dels med nationale indsatser samt via løbende rådgivning af kommunerne:

Sundhedsstyrelsen har følgende indsatser på nuværende tidspunkt:

- Sundhedsstyrelsens forebyggelsespakke om stoffer til kommunerne giver konkrete anbefalinger til den kommunale stofforebyggende indsats. Anbefalingerne omhandler blandt andet udarbejdelse af rusmiddelpolitikker på ungdomsuddannelsesinstitutioner, rådgivningstilbud, information og undervisning i grundskolen og på ungdomsuddannelser målrettet elever og forældre samt indsatser vedr. tidlig opsporing.
- Sundhedsstyrelsen udarbejder løbende oplysningsmateriale om brug af stoffer til unge, forældre og professionelle omkring de unge til brug i skoler og på ungdomsuddannelser. Sundhedsstyrelsen skal sikre, at der er opdateret information til rådighed og driver blandt andet sitet altomstoffer.dk, hvor unge kan finde information om stoffernes effekt og skadevirkninger. Sitet indeholder en leksikon, hvor man kan finde fakta om de forskellige stoffer, herunder opioider: <https://altomstoffer.dk/leksikon/opioider>. Sundhedsstyrelsen driver desuden en række sites målrettet forældre om stoffer.
- Endvidere udgiver Sundhedsstyrelsen pjecen ”Stoffer – hvordan virker de, hvordan ser de ud”, som bruges af blandt andet SSP-konsulenter og andre undervisere i grundskolen og på ungdomsuddannelser. Pjecen indeholder viden om stoffernes effekt og skadevirkninger.

Sundhedsstyrelsen har tidligere gennemført den årlige stofforebyggende kampagneindsats ”Music Against Drugs” på festivaler og spillesteder over hele landet, som har

vist gode evalueringsresultater, hvorfor Sundhedsstyrelsen anbefaler, at denne indsats genoptages.

Herudover er der behov for at opdatere det eksisterende informationsmateriale, således at det også indeholder information om opioider. Det indebærer bl.a., at hjemmesiderne altomstoffer.dk, teenageforældre.dk samt Stoffaktapjecen vil blive udbygget med seneste viden om misbrug af opioider. Derudover er der behov for, at der bliver gennemført en gennemgribende opdatering af undervisningsmaterialet ”Tackling” målrettet 7.-9. klasse, der kombinerer undervisning om rusmidler med udvikling af elevernes personlige og sociale kompetencer. Det er desuden væsentligt at gøre opmærksom på, at forebyggelse af brug af opioider hænger tæt sammen med forebyggelse af brug af alkohol og øvrige stoffer/rusmidler. Unge med en tidlig alkoholdebut og/eller et storforbrug af alkohol har fx en større risiko for at eksperimentere med stoffer. Udviklingen af opioidmisbrug blandt unge hænger således sammen med den generelle rusmiddelkultur, hvorfor et fokus på rammerne for unges fællesskaber og generelle rusmiddelbrug også vil være centralt for at reducere forbruget af opioider. Der kan bl.a. ses på tilgængelighed af alkohol på ungdomsuddannelser samt rammerne i grundskolen og i fritidslivet. Endvidere er mental sundhed og trivsel kendte beskyttende faktorer i forhold til at påbegynde et brug af stoffer, hvorfor det også bør være et væsentligt fokuspunkt i den stofforebyggende indsats.

Let adgang til social- og sundhedsfaglig hjælp rettet mod udløsende årsager er desuden vigtigt for at forebygge misbrug af rusmidler. Det gælder blandt andet sammenhængen mellem psykisk mistrivsel og psykiske lidelser og misbrug af rusmidler. I Sundhedsstyrelsens faglige oplæg til en 10-årsplan for bedre mental sundhed og en styrket indsats til mennesker med psykiske lidelser, anbefales en styrket opsporing af psykisk mistrivsel og psykiske lidelser, etablering af et lettilgængeligt tilbud af ensartet høj kvalitet til børn og unge med psykisk mistrivsel og tegn på psykisk lidelse i kommunerne, samt bedre og mere ensartet kvalitet i indsatsen til børn og unge med svær psykisk lidelse.

Derudover vil en forebyggelsesindsats kunne drage nytte af en endnu bedre overvågning, fx ved survey undersøgelser målrettet unge og spildevandsundersøgelser.